

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1698

av Caroline Szyber och Désirée Pethrus (KD)

Dawit Isaak och Sveriges relation till Eritrea

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den svenske journalisten och medborgaren Dawit Isaak som sitter fängslad i Eritrea.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den tvångsbeskattning som den eritreanska staten tvingar medborgare i exil betala.

Motivering

Denna höst, närmare bestämt den 27 oktober, fyllde Dawit Isaak 50 år. Födelsedagen tillbringades i fångenskap i Eritrea där Isaak suttit fängslad, utan varken åtal eller rättegång, i 13 år. Hans hälsotillstånd är okänt för omvärlden och av allt att döma befinner han sig i ett av Eritreas värsta fängelser. Amnesty International betraktar honom som en samvetsfånge och han är den ende EU-medborgare som i dag sitter fängslad på grund av sina åsikter. Den svenska regeringen måste öka trycket på den eritreanska regimen genom att en gång för alla stoppa regimen ekonomiska utpressning av sina medborgare i exil.

Dawit Isaak sitter fängslad utan rättegång. I skuggan av terrorattackerna i USA den 11 september 2001 passade president Isaias Afewerki på att sätta stopp för all kritik av det nyligen befriade landets ledning. Den oberoende pressen stängdes, politiker, statstjänstemän och minst elva journalister fängslades utan rättegång, bland dem den eritreanske och svenske medborgaren Dawit Isaak.

Isaak var delägare till den etiopiska tidningen Setit där han också arbetade.

Arresteringsvågen började den 18 september och Dawit Isaak fängslades fem dagar senare.

Brotten mot de mänskliga rättigheterna har sedan 2001 accelererat i Eritrea. I en rapport från Amnesty International, *You have no right to ask*, i juni 2004, kritiseras de omfattande brotten mot mänskliga rättigheter i landet. Rättssystemet är – med vanliga krav på rättssäkerhet – lika godtyckligt som obefintligt, och fängelseförhållandena är fruktansvärda.

Företrädare för Utrikesdepartementet har inte vid något enda tillfälle tillåtit besöka Dawit Isaak. Att inte någon officiell företrädare för Sverige – och inte heller någon i hans familj – har tillåtit kontakta, än mindre besöka, Dawit Isaak under dessa plågsamma år. Det enda humana och rättvisa som kan göras är att Eritreas regering beslutar att släppa Dawit Isaak fri omedelbart.

Eritrea är en av världens mest hårdföra diktaturer. Politiska motståndare torteras och fängslas. Regimen utövar ett massivt förtryck och förföljelse av oliktankande. FN har vid flertalet tillfällen kritiserat Eritrea för brott mot mänskliga rättigheter och även infört sanktioner mot regimen för dess stöd till terrorgruppen al-Shabaab. Regimens ekonomiska utpressning mot medborgare i exil består i att dessa tvingas betala en skatt på två procent av nettoinkomsterna till regimen. Skatten tas ut av ambassaderna, något som uppmärksammats även i Sverige. Utebliven betalning kan innebära att personen i fråga inte kan få ut nödvändiga dokument från myndigheterna eller förbud mot inresa till Eritrea. Även nära anhöriga som lever i Eritrea kan drabbas av påföljder.

FN uppskattar att regimen enskilt största inkomstkälla är skatten från utlandsboende eritreaner. Ungefär 25 procent av befolkningen, närmare 1,2 miljoner personer, lever i dag i exil. Säkerhetsrådets rapport visar att tiotals miljoner dollar och troligen långt mycket mer än så årligen drivs in genom skatten. Vid sidan av personliga kostnader och utpressningsmetoder för eritreaner i Sverige innebär skatten i praktiken en finansiering av den totalitära diktaturen och genom den, finansiering av terrorverksamhet. De nära banden mellan den eritreanska regimen och islamistrebeller har konstaterats av FN vars reaktion på kopplingarna bland annat har medfört ett vapenembargo mot Eritrea, något som även EU infört.

Den svenska regeringens utgångspunkt gentemot Eritrea har länge varit tyst diplomati, en metod som hittills varit ett misslyckande. Säkerhetsrådets rapport från 2012 uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder för att stoppa indrivningen av skatten. Den svenska riksdagens hållning har dock varit att skatten i sig inte är olaglig och att det är upp till rättsvårdande myndigheter att lagföra personer som utövar kriminella handlingar som till exempel olaglig utpressning.

Detta räcker inte. I Tyskland och USA har regeringarna vidtagit åtgärder mot eritreanska ambassader. Storbritannien har begränsat rörelsefriheten för eritreanska diplomater. Kanada har gått steget längre och hotat att utvisa Eritreas ambassadör ur landet, vilket har tvingat det eritreanska utrikesdepartementet att utlova ett stopp för skatten. Det krävs med andra ord inte ny lagstiftning för att åstadkomma verkningfulla förbättringar för de människor med eritreansk bakgrund som i dag lever i Sverige. Den svenska regeringen har all möjlighet att följa det kanadensiska exemplet och förklara att Sverige ämnar utvisa den eritreanske ambassadören om inte skatteindrivningen upphör med omedelbar verkan.

Indraget bistånd från Europeiska unionen till Eritrea och andra påtryckningar i form av frågor i alla forum där Sverige eller EU möter Eritrea måste användas. Sanktioner i form av reseförbud som riktas mot eritreanska regerings- och myndighetsföreträdare behöver nyttjas, liksom strategiska hinder mot handel som gynnar regimen i Asmara. Däremot finns ingen anledning att motsätta sig humanitärt bistånd som går direkt till fattiga individer.

Men om inte Europeiska unionen och Sveriges regering byter strategi kommer Eritrea dra fallet Dawit Isaak i långbänk. Utrikesdepartementet bör därför utarbeta en strategi så att Sverige i alla forum där Eritrea finns med – EU, WTO, Världsbanken eller FN och dess organ – konfronterar Eritreas företrädare med Dawit Isaaks fall. Inreseförbud för regeringsrepresentanter och nej som svar på visumansökningar för att resa till EU-länder är smärtsamma åtgärder för varje land som vill vara med i det internationella samarbetet. Att låsa utländska tillgångar, t.ex. bankkonton, som tillhör eritreanska makthavare och myndigheter, är andra effektiva påtryckningsmetoder eftersom det därtill är bekant att eritreanska medborgare i exil tvingas betala 2 procent avsin inkomst till hemlandet; om inte finns risk att anhöriga råkar illa ut.

Att förhindra denna överföring av pengar till Eritrea – ett slags beskattning som saknar laglig grund – är angeläget inte bara så länge Dawit Isaak hålls fängslad utan fram till dess Eritrea slutar att förfölja egna medborgare i t.ex. vårt land. Det som kan synas vara en liten summa pengar för oss, kan vara en betydelsefull inkomstkälla för regeringen i Asmara. Diktaturer hatar strålkastare, de älskar mörkläggnings för att där utföra sina illdåd.

Caroline Szyber (KD)

Désirée Pethrus (KD)